

Proto odvoláváme zdejší rozhodnutí z 11. srpna 1922, které bylo vyneseno v mylném skutkovém předpokladu, že jste byl v době svého pensionování příslušným na území nynějšího Československa s domovským právem v Bratislavě a poukazujeme Vám v důsledku toho zálohu na účet státu rumunského s patřičným zřetelem na ustanovení § 9 zák. č. 287/24 po srážce za tutéž dobu již vyplacených dosavadních drahotných příp. odpočivných požitků k výplatě.... Přepłatky vzniklé výplatou dosavadních Vašich odpočivných požitků v částce per 20.848 Kč 80 hal. byly Vám podle § 9 zák. č. 287/24 předepsány k náhradě a budou uhrazeny v prvé řadě z doplatků resultujících z úpravy Vaší pense podle zákona č. 290/24, případně z další úpravy její. Toto rozhodnutí je konečné a není proti němu v instančním pořadí opravného prostředku.»

Rozhoduje o stížnosti podané do tohoto rozhodnutí, uvážil nss toto:

Nejprve musil se nss zabývati z povinnosti úřední otázkou, bylo-li nař. rozhodnutí vydáno úřadem k tomu kompetentním. Nař. rozhodnutím odvoláno bylo rozhodnutí, kterým přiznán byl st-li nárok na pensi vůči čsl. státu, zvýšenou podle vl. nař. č. 298/21, č. 247/22, č. 287/24 a č. 80/28, a to až do složení přísahy v důsledku udělení čsl. státního občanství podle zák. č. 152/26, a místo toho poukázána mu toliko záloha na účet státu rumunského a přeplatek předepsán k náhradě podle § 9 zák. č. 287/24. Rozhodovalo tu tedy gřř nesporně o nároku na pensijní požitky st-le, presidiálního tajemníka soudní tabule, vůči čsl. státu o povinnosti z toho vyplývající, vrátiti přeplatek podle § 9 zák. č. 287/24. Že jen tento smysl má nař. rozhodnutí, vidno jak z rozhodnutí samého, tak i z odvodního spisu.

Než k řešení této otázky jsou podle konstantní judikatury nss-u oprávněny toliko resortní úřady a takovým úřadem v daném případě vzhledem k tomu, že tu jde o soudce, jest úřad spadající do resortu ministerstva spravedlnosti. Lhostejno je, že nař. rozhodnutí mluví i o vl. nař. č. 298/21, podle jehož § 20 (odst. 1) se provedení vl. nař. ukládá stran percipientů odpočivných a zaopatřovacích požitků vyplacených dříve aneb ještě nyní státními berními úřady — — gen. fin. ředitelství v Bratislavě, neboť tento kompetenční předpis zmocňuje gřř jen k úpravě, resp. zvýšení pense podle tohoto vl. nař. a v daném případě o takové zvýšení neběží. Naopak zde jde o to, má-li st-l nárok na pensi vůči čsl. státu i přede dnem, kdy složil státoobčanskou přísahu podle zák. č. 152/26, čili nic. Zvýšení podle vl. nař. č. 298/21 je pak pouhým důsledkem vyřešení této otázky.

Za tohoto právního stavu nebylo gřř kompetentní vydati nař. rozhodnutí.

Č. 10.280.

Dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti: Strana je pod následky prekluse za platnosti dávk. řádu č. 143/22 jen tehdy povinna uplatňovati osvobození od dávky při převodu pozemků k stavbě určených (§ 52 zák. č. 44/27 Sb.) již v přiznání k dávce, jsou-li v době přiznávky již dány faktické předpoklady nároku na osvobození to.

(Nález ze dne 19. ledna 1933 č. 68.)

Prejudikatura: srov. Boh. A 4274/24.

Věc: Jan a Otilie M. v B. proti zemskému úřadu v Bratislavě o vrácení obecní dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Manželé Jan a Otilie M. v B. trhovými smlouvami z 10. a 13. prosince 1923 a z 18. a 26. února a 17. května 1924 prodali manželům Janu a Heleně B., Josefu a Heleně M., Juliu a Terezii O., Štěpánu a Julii R., Štěpánu P., Ludmile Š. a manželům Josefu a Anně S. pozemky čís. kat. . . . Ze všech těchto převodů vyměřila obec B. dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí v částce 2.940,49 Kč, kterou usnesením obecní rady snížila pak na 2.500 Kč. V této částce byla dávka do obecní pokladny zaplacená.

Podáním z 19. srpna 1928 žádali manželé Jan a Otilie M., poukazující k tomu, že dávku v částce 2.500 Kč dne 17. prosince 1924 zaplatili, aby obec splacenou dávku vrátila, ježto podle § 52 zák. č. 44/27 a stejných předpisů předchozích jsou převody stav. pozemků od dávky osvobozeny a ježto novostavby v dotyčných letech byly provedeny. Obecní zastupitelstvo v B. usnesením ze 6. října 1928 žádosti nevyhovělo.

K odvolání manželů M. okresní úřad v Bánovcích rozhodnutím z 10. května 1929 usnesení obecního zastupitelstva zrušil a nařídil vrácení dávky. Proti tomuto rozhodnutí odvolala se obec B. Zemský úřad v Bratislavě nař. rozhodnutím odvolání obce vyhověl a vyslovil, že zcizitelé nemají nároku na vrácení dávky.

O stížnosti manželů Jana a Otilie M. do rozhodnutí tohoto podané uvážil nss takto:

Nař. rozhodnutí založeno jest na dvou samostatných důvodech: 1. St-lé, ač věděli již během ukládacího řízení, že prodali pozemky, rozdělené na stavební parcely, k účelům stavebním a mohli již v přiznání uplatňovati nárok na výhodu podle § 52 zák. č. 44/27, přiznání vůbec nepodali a proti platebnímu rozkazu se neodvolali. Tím byli se svým nárokem podle § 16 odst. 2 dávk. pravidel prekludováni; vyměřující úřad není povinen z moci úřední k výhodám strany přihlížeti. 2. Podle výkazu obce B. ze 6. září 1929 činila plocha odprodaných pozemků 1.751□°, z ní však bylo zastavěno včetně s plochou pro dvory a zahrady toliko 968□°. Nebyly tudíž pozemky zastavěny v plné míře ve smyslu § 52 zák. č. 44/27, a prodávajícím nárok na osvobození od dávky nepřísluší.

St-lé proti prvnímu důvodu namítali, že § 52 zák. č. 44/27 nic nestanoví o tom, že má býti výhrada včas uplatňována, citovaný zákon ani ještě v době vyměření dávky v platnosti nebyl. Ustanovení § 16 dávk. pravidel o preklusi má platnost jen při vyměřování dávky, nikoli v případě, kde vyměření má úplně odpadnouti. Ostatně skutečnosti, výhodu zakládající, byly vyměřujícímu úřadu — obec. úřadu a starostovi — z úřední jeho činnosti jako úřadu stavebního známy a měl proto k nim sám přihlížeti.

K námitce bylo uvážiti toto:

St-lé opírali ve správním řízení svůj nárok na vrácení zaplacené dávky jednak o ustanovení § 52 zák. č. 44/27, jednak »o stejné předpisy před-

chozí«. Při tom poukazovali k tomu, že jde o převody stavebních pozemků, na nichž v dotýčných letech byly provedeny novostavby, a pro osvobození jich od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí dovolávali se výslovně zák. č. 209/20 a 403/22. I nyní v soudní stížnosti, vytýkající nesrovnalost výroku žal. úřadu, že nárok na osvobození podle § 52 zák. č. 44/27 měl býti uplatňován v přiznání — tedy v r. 1923 a 1924 —, kdy ještě zák. č. 44/27 neplatil, opírají nárok na vrácení dávky o stejná ustanovení jako v řízení správním. Jde-li tedy, jak jest mezi stranami nesporno, o převody uskutečněné v r. 1923 a 1924, jsou rozhodnými pro řešení tohoto sporu nejen ustanovení zák. č. 44/27, nýbrž i zákonů předchozích, pokud převody takové od dávky z přírůstku osvobozovala. Vrácení dávky, jehož st-lé se domáhají, jest jen důsledkem existentního nároku na osvobození od dávky. Zda v konkrétním případě nárok takový vznikl, dlužno posuzovati podle materiálních předpisů příslušného zákona.

Že nárok takový je výhodou, kterou musí strana sama — a to ve smyslu § 16 odst. 2 dávk. pravidel pod následky prekluse již v přiznání k dávce — uplatňovati, dovedl nss již v nář. Boh. A 4274/24 ohledně osvobození podle ustanovení § 1 č. 4 zák. č. 209/20 a pro obor dávkového řádu č. 545/20. To, co tam řečeno, platí stejně i pro osvobození podle zák. č. 403/23, 35/23 a 58/24, ježto se jimi osvobození podle zák. č. 209/20 pouze rozšiřuje na další léta a podle zák. č. 44/27, ježto i zde osvobození od dávky má stejnou povahu jako podle zák. č. 209/20 — a i pro obor dávk. pravidel č. 143/22, ježto obsahují v § 16 odst. 2 ustanovení úplně totožné s dávk. řádem č. 545/20.

Než již v cit. nář. naznačil nss dosti jasně, že neuplatnění nároku na osvobození od dávky v přiznání podle § 16 odst. 2 dávk. prav. má za následek preklusi a tedy ztrátu onoho nároku pouze tehdy, byly-li v tu dobu dány již faktické předpoklady jeho, j. sl. byl-li v době podání přiznávky nárok ten již existentní. Je přirozeno, že dokud nárok nevznikl, nemůže ho strana účinně uplatňovati, a že tedy do té doby nemůže býti ani řeči o preklusi pro neuplatnění jeho. Jestliže tedy v době podání přiznání k dávce faktické předpoklady nároku na osvobození od dávky nebyly ještě splněny, a nárok nebyl tedy ještě existentní, nemůže strana proto, že jej v přiznání neuplatnila, o nárok ten přijíti. Pro uplatnění nároku na osvobození od dávky, který vznikl později, resp. nároku na vrácení dávky z tohoto titulu, není však ani zákony č. 209/20, 403/22, resp. zákony o stav. ruchu, ani dávkovými pravidly stanovena žádná lhůta preklusivní.

Materielní předpoklady pro osvobození od dávky jsou stanoveny, pokud jde o převody uskutečněné v roce 1923, v § 3 odst. 2 zák. č. 403/22, v § 37 zák. č. 35/23, v § 7 zák. č. 58/24 a v § 52 odst. 1 zák. č. 44/27, pokud pak jde o převody uskutečněné v r. 1924, v § 52 odst. 2 posléz cit. zákona. Kromě podmínky, že musí jíti o převody pozemků, uskutečněné ve zmíněných letech, jest další, převodům z obou roků společnou podmínkou, že převedené pozemky byly zastavěny stavbami určitého druhu, a stavby ty stavebně ukončeny do určité doby. Pro převody z r. 1923 jest v tom směru rozhodný předpis § 1 zák. č. 403/22, podle něhož jest se stavbami v r. 1923 započítati, v témže roce je dokončiti nebo po něm

řádne ve stavbě pokračovati, resp. další shora citovaná ustanovení pozdějších zákonů, podle nichž doba pro dokončení stavby postupně stanovena do konce roku 1924, 1925 a 1926—1928. Pro převody z r. 1924 stanovena pak ustanovením § 52 odst. 2, resp. § 49 téhož zák. doba dokončení stavby do konce roku 1928. Teprve když také tyto všechny ostatní faktické předpoklady jsou splněny, možno pokládati nárok na osvobození od dávky za existentní, a teprve potom může jej tedy strana s úspěchem uplatnit.

Za uvedeného zákonného stavu jest pro rozhodnutí otázky, zda převod z r. 1923, resp. 1924 podléhá dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí, či jest od ní osvobozen, směrodatným zejména také zjištění, zda byly převedené pozemky zastavěny stavbami v cit. zákonech uvedenými a kdy tyto stavby byly stavebně dokončeny. Zjištění toto jest rozhodným nejen pro zásadní odpověď, jde-li vůbec o převod od dávky osvobozený, nýbrž i pro posouzení otázky procesně-právní, t. j. zda strana nárok na osvobození uplatňovala včas.

S tohoto hlediska byvši posuzováno, nemohlo nař. rozhodnutí býti shledáno ve shodě se zákonem.

Žal. úřad vychází v něm z názoru, že strana, která vědomě odprodává stavební parcelu k účelům stavebním, musí nárok na osvobození převodu od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí podle § 16 odst. 2 dávk. prav. na každý způsob pod následky prekluse uplatnit již v přiznání k dávce, třebaž ještě v době, kdy přiznání podává, nebyly všechny faktické předpoklady nároku na osvobození splněny. Důsledkem tohoto názoru nezbýval se pak otázkou, kdy byly splněny i ostatní shora zmíněné materiální předpoklady pro osvobození převodů od dávky. Náзор žal. úřadu jest však — jak doličeno — nesprávný, a prvý důvod nař. rozhodnutí nemůže tedy obstáti.

Bylo tudíž zkoumati, zda se nař. rozhodnutí opírá právem o důvod druhý.

St-lé tu v prvé řadě vytýkají, že výkaz obce o zastavěné ploše převedených pozemků je nepravdivý a že nemohli se proti jeho obsahu brániti dříve proto, ježto dověděli se o něm teprve z nař. rozhodnutí. Nss musel této námitce přisvědčiti. Žal. úřad, chtěl-li zmíněného výkazu pro svůj výrok použít, měl podle ustanovení § 48 odst. 3 vl. nař. č. 8/28 dáti st-lům příležitost, aby se k důkazu tomu vyjádřili a případné námitky proti němu ve správním řízení uplatnili. Neučinil-li toho, jest zjištění skutkové podstaty vadné.

Č. 10.281.

O b e c n í d á v k y: Podléhá slosování vystavených zvířat, pořádané bez zvláštního vstupného na výstavě drůbeže, dávce ze zábav?

(Nález ze dne 19. ledna 1933 č. 763.)

V ě c: Městská obec K. proti okresnímu úřadu v Kraslicích o dávku ze zábav.